

บทที่ ๑

ปัญหาเด็กสติปัญญาเลิศ

## บทที่ 9

### ปัญหาเด็กสติปัญญาเลิศ

#### 9.1 ผลการเรียนต่ำ (Underachievement)

ผลเรียนที่ต่ำกว่าระดับสติปัญญาของเด็กสติปัญญาเลิศ เป็นปัญหาที่มีสาเหตุมาจากความรู้สึกนึกคิดที่เด็กมีต่อตัวเองหรือเด็กมีความเห็นว่า ตัวเองเป็นคนอย่างไร (self-concept) ถ้าเด็กมีความรู้สึกนึกคิดต่อตัวเองในทางบวก ซึ่งหมายความว่า เด็กมีความภาคภูมิใจในตัวเอง และคิดว่าคนอื่นก็มีความคิดเห็นเช่นกัน แต่ถ้าเด็กมีความรู้สึกในทางลบ ซึ่งหมายความว่าเด็กจะเห็นว่าตัวเองไม่มีอะไรดี มีปมด้อย และคิดว่าคนอื่นก็มีความเห็นเช่นเดียวกับเขา ทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นไปในทางต่อต้าน ประชดประชัน มีกิริยาท่าทางไม่เป็นมิตรกับคนอื่น บางคนอาจจะแสดงพฤติกรรมดังกล่าวอย่างเงียบ ในขณะที่บางคนจะแสดงออกอย่างเห็นได้ชัด เด็กมักจะหนีเรียนหรือเรียนไปตามหน้าที่ ไม่นึกถึงอนาคต

ฉะนั้นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผลการเรียนของเด็กสติปัญญาเลิศอยู่ในเกณฑ์ต่ำคือ การที่เด็กสูญเสียความเชื่อมั่นในตัวเอง วิธีช่วยที่คิดว่าได้ผลดีที่สุดคือ การช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ และฝึกทักษะใหม่ ๆ โดยการเริ่มให้เด็กหัดทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่โรงเรียนและที่บ้าน เช่นการทำความสะอาดห้อง ล้างจาน รดน้ำต้นไม้ และคอยให้กำลังใจชมเชยเมื่อเด็กทำดี ฝึกไปเรื่อย ๆ จนเด็กเริ่มมีความเชื่อมั่นในตัวเอง และคิดว่าตนก็มีความสามารถเหมือนกับคนอื่น

#### 9.2 ข้อบกพร่องในการเรียน (Learning difficulties gifted children)

ข้อบกพร่องในการเรียนที่มักจะเห็นกันอยู่บ่อย ๆ คือ สะกดคำผิดอยู่เสมอ ลายมือไม่สวย มีกิริยาคลุกคลุกจน ไม่มีความเป็นระเบียบ ข้อบกพร่องดังกล่าวมีสาเหตุมาจาก

- การสอนที่ไม่ดี
- เด็กขาดความเอาใจใส่ต่อการเรียน
- ความบกพร่องส่วนตัวของเด็ก เช่น ความผิดปกติทางการได้ยิน ความผิดปกติดังกล่าว ผู้ปกครองของเด็กต้องยอมรับและหาทางแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ๆ

อนึ่ง ผู้ปกครอง ครู และตัวเด็กเองต้องระลึกไว้เสมอว่าเด็กสติปัญญาเลิศ ไม่ใช่ว่าจะมีความสามารถเหนือเด็กอื่นในทุก ๆ ด้าน ถ้าเด็กเกิดความรู้สึกว่าถูกกดดันในสิ่งที่เขาไม่สามารถทำได้ อาจก่อให้เกิดปัญหาที่ซับซ้อนและแก้ไขได้ยากยิ่งขึ้น

### 9.3 ภูมิหลังที่ต่างกัน (Culturally different)

เด็กที่มีพื้นเพที่แตกต่างกัน เช่น เด็กที่อาศัยอยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม กับเด็กที่พ่อแม่ฐานะดี มักจะมีค่านิยมแตกต่างกัน สิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน การแสดงออก ทางด้านภาษา ความรู้สึกนึกคิด กิริยาท่าทาง รสนิยม การแต่งตัวและอื่น ๆ ก็แตกต่างกัน ดังนั้น ครูและผู้ปกครองเด็กก็ต้องพยายามค้นหาความสามารถความดีเด่นและความสนใจของเด็กกว่าคืออะไร อยู่ที่ไหน

"อนึ่ง พึงระลึกว่าเด็กที่เป็นสมาชิกชนกลุ่มน้อย หากประสบความสำเร็จแล้ว ใช้ว่าจะยุติปัญญาอยู่เพียงนั้น ยิ่งเก่งยิ่งฉลาด ยิ่งมีคนนิยมชมชอบ เขาก็ยิ่งถอยห่างออกจากกลุ่มของเขาออกไปทุกที กลายเป็นบุคคลที่ไม่พึงปรารถนาของกลุ่มเดียวกัน แต่ถ้ามีเราผู้ใหญ่ที่เข้าใจยืนหยัดอยู่เคียงข้าง เด็กก็จะยืนหยัดอยู่โดยลำแข้งของตนเองได้โดยไม่ต้องรู้สึกอับอายขบถเท่าใดนัก เมื่อเห็นว่าตนเองกลายเป็นคน "นอกโลก" สำหรับเพื่อนฝูงไปเสียแล้ว" (ดุชฎี บริพันธ์ ณ อยุธยา, 2535: 230)

### 9.4 ปัญหาอื่น ๆ

1. คนทั่วไปเข้าใจผิดว่าพวกเขาไม่ต้องการความช่วยเหลือใด ๆ เพราะช่วยตัวเองได้อยู่แล้ว จริงอยู่เด็กที่มีศักยภาพของความเป็นเลิศอยู่ในตัว บางคนมีโอกาสรประสบความสำเร็จจะมีชื่อเสียงเพราะบังเอิญมีผู้ใกล้ชิดคนใดคนหนึ่งสนับสนุน ช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง เด็กส่วนใหญ่ถูกทิ้งขว้างอย่างน่าเสียดาย
2. ขาดความเข้าใจในศักยภาพอันมีค่าของตนเอง ทำให้เด็กจำนวนมากใช้เวลา กับชีวิตของตนเองให้สูญเปล่าจนน่าเสียดาย Adison ที่เรายกย่องเชิดชู ว่าท่านเป็นคนเก่งและได้สร้างประโยชน์แก่ประชาคมโลกไว้อย่างมหาศาลได้พูดว่า "Genius is 1% Inspiration & 99% Perspiration"

3. การไม่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสมกับพวกเขา เพราะหลักสูตรส่วนใหญ่เขียนไว้มีใช้เพื่อเด็กส่วนใหญ่ แต่เป็นหลักสูตรที่พยายามคำนึงถึงสิ่งที่วัดได้ ในทางพฤติกรรมภายนอกที่สามารถแสดงออกได้ ความสามารถพิเศษ หรือพรอันเป็นเลิศของเด็กนั้นส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่วัดไม่ได้จากแบบทดสอบ

4. ขาดองค์การที่ให้การสนับสนุนและศึกษาเด็กพวกนี้อย่างจริงจัง เพราะมีเหตุผลมาจากปัญหาข้อที่ 1

5. เด็กมีความคับข้องใจ สิ้นหวังกับระบบการศึกษา จึงพบว่าเด็กสติปัญญาเลิศส่วนมากเลิกเรียนกลางคัน เด็กที่อยู่ในระดับอัจฉริยะส่วนใหญ่เรียนไม่จบชั้นมัธยมศึกษาสูงสุด จะเห็นได้ว่าเด็กยิ่งฉลาดเท่าใดยิ่งหนีไปจากระบบโรงเรียน เพราะเหตุใด

6. ขาดการชี้แนะที่ดี เด็กมักกลายเป็นคนสร้างปัญหาให้กับสังคม ติดสิ่งเสพติดดื่มเมาเพื่อบรรเทาความล้มเหลวและสับสน เด็กหลายคนไม่ได้ใช้พรสวรรค์ในตัวให้ถูกทาง เก่งทางหนึ่งแต่ไปทำอีกทางหนึ่ง

7. เด็กส่วนใหญ่ถูกสอนให้มั่งมันอยู่แต่วิชาการ สอบไล่ให้ได้คะแนนเป็นเยี่ยมระดับเกียรตินิยม ให้ได้รับเหรียญตรา เกียรติยศทางการศึกษา ข้อสอบ บทเรียน และวิธีเรียน เน้นแต่เนื้อหา และข้อมูลซึ่งต้องอาศัยการลอกจำ คนส่วนใหญ่จึงเข้าใจผิดคิดว่าคนปัญญาเลิศคือคนที่เรียนดีเยี่ยม สอบคะแนนดี มีคะแนนเข้าวัดปัญญาสูง มีความจำเป็นหนึ่งไม่มีสอง ที่จริงแล้วเด็กเรียนดีอาจไม่เป็นเด็กปัญญาสติเลิศ แต่เด็กสอบตกซ้ำแล้วซ้ำอีกอาจเป็นอัจฉริยะบุคคล (หม่อมมดุษฎี บริพัตร ณ อยุธยา, 2532)

8. ขาดบุคลากรที่เข้าใจในเรื่องนี้อย่างแท้จริง โรงเรียนควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของลูกด้วย (อุษณีย์ โปธิสุข, 2536: 2-13, 2-14)

9. รัฐบาลนโยบายที่แน่นอนในการพัฒนาสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

10. ขาดเครื่องมือการคัดแยกเด็ก (The Identification of the Gifted and Talented Children) เพื่อตรวจสอบศักยภาพของเด็ก รวมทั้งแนวทางการพัฒนาเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

11. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศ ในปัจจุบันเน้นการด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อไปเป็นนักวิทยาศาสตร์เท่านั้น จึงทำให้เด็กสติปัญญาเลิศจริง ๆ ไม่สนใจที่จะเข้าโครงการ เนื่องจากต้องการเรียนต่อสาขาวิศวกรรมศาสตร์และแพทยศาสตร์ นอกจากนี้ยังไม่มีจัดการศึกษาสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางด้านสังคมศาสตร์แต่อย่างใด
12. วิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการพัฒนาเด็กให้เต็มศักยภาพ ยังขาดประสิทธิภาพ
13. ครูผู้สอนส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและความต้องการขั้นพื้นฐานของเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
14. หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับศักยภาพของเด็ก
15. งบประมาณที่จะใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ยังไม่เพียงพอ  
(สรุปรายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ, 2536: 11-12)

#### ข้อเสนอแนะ

1. รัฐควรกำหนดนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา ให้ชัดเจน รวมทั้งมาตรการในการสนับสนุนเอกชนให้มีบทบาทในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้ด้วย
2. ควรขยายบริการการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
3. ควรจัดตั้งศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพของเด็กและเยาวชน โดยมีบทบาทและหน้าที่ของศูนย์ฯ ดังนี้
  - 3.1 เป็นศูนย์สาธิตการสอน วิจัย ค้นคว้า และผลิตเอกสารตำราด้านการพัฒนาเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
  - 3.2 เป็นศูนย์บริการแนะแนวให้คำปรึกษาและแนะนำการจัดการศึกษาสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษแก่ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัด

ทำเครื่องมือการคัดแยกเพื่อตรวจสอบศักยภาพของเด็ก และจัดทำคู่มือแนวทางการพัฒนาเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

4. ควรสร้างหลักสูตรและจัดทำแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของเด็ก
5. ควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับการดำเนินกิจกรรมตามแผนงานที่หน่วยงานได้กำหนดไว้

งานได้กำหนดไว้

6. ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาศักยภาพของครู-อาจารย์ที่สอน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอน สำหรับเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งมีการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการส่ง ไปฝึกอบรมและดูงานทั้งในและต่างประเทศ เป็นต้น

7. ควรมีการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

7.1 ลักษณะและความต้องการขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กสติปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

7.2 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างเด็กที่เรียนในโครงการพิเศษกับเด็กที่เรียนตามปกติ

7.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็กสติปัญญาเลิศ และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

(สรุปรายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศฯ 2536: 12)